

інформації та ефективної роботи з нею в усіх її формах та представленнях; вмінь працювати з комп'ютерною технікою та мультимедійними технологіями, навичок застосувати їх у професійній діяльності та повсякденному житті. Використовуючи можливості інформаційно-комунікаційних технологій, педагог спонукає учнів до активного навчання, заохочує до взаємодії, співпраці, сприяє формуванню вмінь вирішувати проблеми, створювати нові знання. У таких умовах посилюється роль педагога як наставника у формуванні й розвитку особистості дитини. Саме тому перед сучасною освітою постає завдання забезпечити особистісне та професійне становлення майбутніх учителів початкових класів таким чином, щоб рівень компетентності фахівця відповідав потребам сьогодення, дозволив забезпечити якісну освіту молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 1(15). » // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>
2. Закон України «Про освіту» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Концепція Нової української школи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola_compressed.pdf.
4. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.
5. Петухова Л.Є. Інформативна компетентність майбутнього фахівця як педагогічна проблема / Л.Є. Петухова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2008. – № 1. – С. 3-5.
6. Співаковський О. В. Теорія і практика використання інформаційних технологій у процесі підготовки студентів математичних спеціальностей / О. В. Співаковський. – Херсон: Айлант, 2003. – 215 с.

ЧЕРЕПАНЯ М.Т.

Мукачівський державний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАКАРПАТТЯ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Провідні ідеї та досвід організації діяльності закладів інтернатного типу Закарпаття першої половини ХХ ст. не втратили актуальності й по сьогоднішній день, адже в сучасних умовах важливим є педагогічний досвід, реалізований освітньою та соціальною політикою європейських держав, до складу яких входило Закарпаття означеного періоду. Серед актуальних положень виокремимо наступні: формування готовності вихованців інтернатного закладу до самостійного дорослого життя; підвищення професійної кваліфікації педагогічних працівників у контексті впровадження інклюзивної освіти та ін. Обґрунтуємо визначені нами позиції.

Проблема готовності вихованців інтернатних закладів до створення власної сім'ї, виховання власних дітей залишається далеко невирішеною. Як свідчить

статистика «близько 35% дівчат, які перебувають у державних центрах матері й дитини, – це 17-18 річні випускниці інтернатних установ» [1]. Відтак, навички материнства вони здобувають вже будучи самі матерями під супроводом спеціально підготовлених фахівців. Така робота є надзвичайно важливою, адже сприяє усвідомленню матерями відповідальності за народжену дитину й недопущенню передачі новонароджених дітей до будинків дитини. У цьому контексті цікавим є досвід роботи благодійних організацій з молодими матерями, широка просвітницька діяльність серед населення закарпатського краю у період перебування його в складі Чехословацької республіки. Так, згідно статистики, велика кількість дітей, які перебували в Мукачівському державному дитячому будинку, були народжені поза шлюбом. Відтак, матері, які їх народжували, перебували в зоні ризику, адже переважно це були дівчата/жінки з незаможних сімей, які працювали у наймах і не були забезпечені власним житлом. Тому, Рефератом соціальної опіки було прийняте рішення про створення притулків для незаміжніх матерів, перший з яких був відкритий у м. Мукачеві за сприяння Крайового товариства Червоного Хреста у 1920 р. [2, арк. 58-60]. Основна мета створення таких притулків – забезпечити лікарський супровід при народженні дитини, догляд за породіллею та немовлям, а також допомогти майбутнім матерям оволодіти навичками гігієни та догляду за новонародженими. Окрім того, товариство Червоного Хреста у Підкарпатській Русі організував діяльність консультативних центрів «Охорона матері і дитинства», «Нашим дітям» в Мукачеві (у 1920 р.), Ужгороді (у 1921 р.), Ясіня (у 1921 р.), Великому Березному (у.1922 р.), Сваляві (1922 р.), які, окрім лікарської, надавали також соціальну та педагогічну допомогу матерям з питань догляду за дитиною, її здоров'я, розумового, психічного та фізичного розвитку. Важливим напрямом роботи цих консультаційних центрів була й профілактична робота, а також поширення просвітницької інформації щодо санітарії та гігієни. Вважаємо, що питання планування сім'ї, усвідомленого батьківства і материнства, є надзвичайно важливими сьогодні, і їх обговорення слід розпочинати зі школи, щоб запобігти тим негативним соціальним проявам, які спонукають до збільшення кількості соціальних сиріт.

Фахова підготовка до роботи з дітьми з вадами розвитку є важливою складовою і в галузі педагогічної освіти. Так, упровадження інклюзивного навчання, яке ЮНЕСКО визначає як «процес звернення і відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади, та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі», зобов'язує вихователів, вчителів і викладачів до набуття професійних компетентностей до роботи з цією категорією вихованців, учнів і студентів. У нашому дослідженні чимало уваги зосереджено на діяльності спеціалізованих інтернатних закладів, які діяли в Закарпатті у першій половині ХХ століття. Серед них дитячий будинок для дітей з поведінковими відхиленнями та відхиленнями у розумовому та психічному розвитку (м. Великий Севлюш), будинок-інтернат для глухонімих (м. Ужгород), дитячий будинок для сліпих (м. Мукачево). Слід зазначити, що в цих закладах на посадах вчителів та вихователів працювали педагоги, які мали педагогічну освіту для роботи в початкових школах. Разом з тим,

зважаючи на спеціалізацію цих закладів, педагоги потребували додаткової спеціальної освіти, яка б уможливила більш ефективно забезпечити освітній процес. Угорським та Чехословацьким урядами забезпечувалося, насамперед, проходження стажування та курсової підготовки в кращих дитячих будинках та закладах інтернатного типу у Будапешті, Братиславі, Брно, Празі, де закарпатські педагоги вивчали їх досвід роботи. Також представники Закарпаття брали участь у міжнародних конференціях та з'їздах (Братислава (1930), Мукачево (1922), Пльзень (1925) та ін.), де виступали з доповідями про стан справ у Підкарпатській Русі, ділилися досвідом роботи. Про те, що закарпатські педагоги були знайомі й застосовували у своїй роботі європейський досвід організації навчання та виховання дітей з вадами фізичного та розумового розвитку засвідчують їх численні публікації на сторінках педагогічного часопису «Учитель» (А. Волошин, М. Добей, В. Довгун, І. Зейкан, С. Куцин, А. Мешко, П. Світлик І. Тимканич, А. Чекан та ін.). Цікавим, на наш погляд, був досвід роботи допоміжних шкіл (класів), які відвідували діти, які не встигали за навчальною програмою звичайної школи. На сьогоднішній день в Україні актуальним є впровадження інклюзивної освіти, відтак педагогічну освіту та систему підвищення професійної кваліфікації вчителів слід наповнити інформацією про особливості інклюзивного навчання, про особливості контингенту дітей, ознайомити з основними формами, методами та прийомами організації роботи з ними.

Список використаних джерел

1. Кияниця З., Швед О.З. З речами на вихід. *Права дітей*. Київ: Медіа-М, 2010. Вип. 2 (10): Вихованці інтернатів: від опіки до самостійності. С.4-8.
2. ДАЗО, Ф. 37, оп. 1, спр. 259. 61 арк.

ЧЕРЕПАНЯ Н.І.,
ЛАБОШ О.,
Мукачівський державний університет, Україна

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНО-ОСОБИСНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В період розвитку дитини дошкільного віку досить важливим є створення найбільш сприятливих умов для розвитку позитивного ставлення до себе, інших людей, навколишнього світу, формування базису особистісної культури, ігрової і трудової діяльності. Це є основою процесу соціально-особистісного розвитку дитини дошкільного віку, її подальшого розвитку і самореалізації. Тому особливу увагу варто приділяти виробленню у педагогів системи дошкільної освіти конкретної системи діяльності по соціально-особистісному розвитку дітей.

Згідно з нашою точкою зору, «соціально-особистісний розвиток дитини дошкільного віку» варто розуміти, як цілеспрямований процес входження дитини в світ соціальних відносин, що дозволяє отримати їй особистий досвід пізнання, спілкування і діяльності, заснований на соціокультурних нормах і традиціях, що сприяє задоволенню потреби дошкільника в позитивних емоційних контактах зі

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>